

М. В. Штань,
д. е. н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Національна академія управління
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4938-555X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.1.7

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

M. Shtan,
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor of the Department
of International Economic Relations, National Academy of Management

STATE POLICY OF INTENSIFICATION OF ECONOMIC DEVELOPMENT

У статті проведений аналіз значення та ролі державної політики активізації розвитку економіки. Розкриті теоретичні засади впливу державних інституцій на основі використання інструментарію регулятивного впливу на функціонування економіки за умов воєнного стану. Досліджені напрями впливу воєнного стану на функціонування економіки України. Доведено, що залежність національної економіки від зовнішніх джерел фінансування породжує ризики, пов'язані з відсутністю диверсифікації й посилює вразливість.

Визначено, що держава покликана підтримувати суб'єкти національного підприємництва, бути активним суб'єктом світогосподарських відносин. Звертається увага на те, що на міжнародній арені широко використовуються неекономічні методи розв'язання підприємницьких проблем. Зосереджено увагу на перспективних напрямках підвищення ефективності впливу державної політики на конкурентоспроможність національних компаній на основі виваженої державної стратегії.

На основі проведеного аналізу обґрунтовано положення про те, що нагальним проблемним питанням розвитку економіки України є втрата її виробничо-трудоного потенціалу в умовах повномасштабного вторгнення країни-агресора. Пріоритетними напрямками державної економічної політики мають бути модернізація виробничого потенціалу економіки та створення робочих місць, а також реалізація заходів, спрямованих на збереження макроекономічної стабілізації.

Доведено, що на нинішньому етапі розвитку Україні потрібна державна підтримка й активізація захисту національних суб'єктів підприємництва. Зроблено висновок про те, що застосування системного та комплексного підходу на основі урахування світових трендів, оцінки впливу на бізнес і суспільство, національний і локальний рівень економічної активності спроможні забезпечити належну реалізацію державної політики активізації розвитку економіки. На основі системного аналізу доведено необхідність активізації секторальної підтримки в Україні.

The article analyses the significance and role of the state policy of intensification of economic development. The theoretical foundations of the influence of state institutions through the use of regulatory instruments on the functioning of the economy under martial law are revealed. The directions of influence of martial law on the functioning of the Ukrainian economy are studied. It is proved that the dependence of the national economy on external sources of financing creates risks

associated with the lack of diversification and increases vulnerability. It is determined that the State is called upon to support national business entities and to be an active participant in world economic relations. Attention is drawn to the fact that non-economic methods of solving business problems are widely used in the international arena. Attention is focused on promising areas for improving the effectiveness of the impact of public policy on the competitiveness of national companies on the basis of a balanced state strategy.

It is proved that at the current stage of development, Ukraine cannot do without state support and intensified protection of national business entities. It is concluded that the application of a systematic and comprehensive approach based on the consideration of global trends, assessment of the impact on business and society, national and local levels of economic activity can ensure the proper implementation of the State policy of intensifying economic development. On the basis of a systematic analysis, the necessity of intensifying sectoral support in Ukraine is proved.

The strategy of post-war recovery and modernisation of Ukraine's economy should be based on the orientation towards joining the European space on the basis of opportunities and prospects, as well as on overcoming peripherality in economic activity. It is promising that Ukraine retains certain high-tech types and areas of activity, and has resource and scientific potential. First and foremost, we are talking about developments aimed at deep processing of raw materials and establishing the production of high-tech products in Ukraine.

The article proves that it is necessary to ensure an increase in the efficiency of the use of natural resource potential, the formation of industries with a high degree of processing of both minerals and agricultural products can contribute not only to qualitative changes in the structure of the economy, increase the level of its technological development, but also accelerate the formation of powerful production clusters with a significant number of jobs, which will help to solve the problem of employment.

*Ключові слова: держава, економічна політика, економічне зростання, повоєнна модернізація.
Key words: state, economic policy, economic growth, post-war modernisation.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Проблематика аналізу місця і ролі держави у системі економічних відносин належить до однієї з центральних в економічній науці. Глибинні процеси макро-економічної нестабільності та глобальної невизначеності посилюють актуальність питання про роль держави в економіці, її відповідальність за історико-засадничу перспективу країни. Економічним підґрунтям, котре детермінує роль держави у системі забезпечення надійного функціонування національної економіки, є її участь у багатогранних відтворювальних процесах, забезпеченні економічного поступу країни, національної безпеки, а також добробуту населення. Необхідністю виконання цілої низки вкрай важливих економіко-правових, суспільно-політичних та ряду інших функцій обумовлюються роль та місце держави у багатогранній системі відносин.

Загострили цілий ряд макроекономічних проблем й реалії воєнного стану. Зростання державних видатків, збільшення боргового навантаження на бюджет, проблеми в енергетичній сфері, затримки валютної виручки експортерів, закриття зовнішніх ринків капіталу для українських компаній, блокування транспортних артерій, звуження ринків збуту, збільшення потреб економіки в імпорті, нестабільність валютного курсу заго-

стрили й без того непрості економічні реалії. Саме тому особливої актуальності питанням посилення ролі держави у забезпеченні стійкого економічного розвитку надає необхідність функціонування країни в умовах воєнного стану.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Суперечливі засади економічного зростання на тлі звуження природного біологічного різноманіття й посилення кліматичних змін, що суттєвим чином обмежує можливості стабільного життя домашніх господарств, загострює проблеми виходу української економіки на траєкторію економічного зростання, аналізує В. Геєць. Автор обґрунтовує напрями економічної політики, що покликана формувати стратегію розвитку національної промисловості на інноваційних засадах [1].

Розглядає проблематику слабкості функціональної спроможності банківської системи України у контексті забезпечення кредитної підтримки національної економіки в умовах воєнного стану Є. Бублик. Дослідник розкриває парадокс стагнації банківського кредитування в умовах стрімкого зростання показників ліквідності, що обумовлено особливостями застосування режиму інфляційного таргетування в Україні під час глобаль-

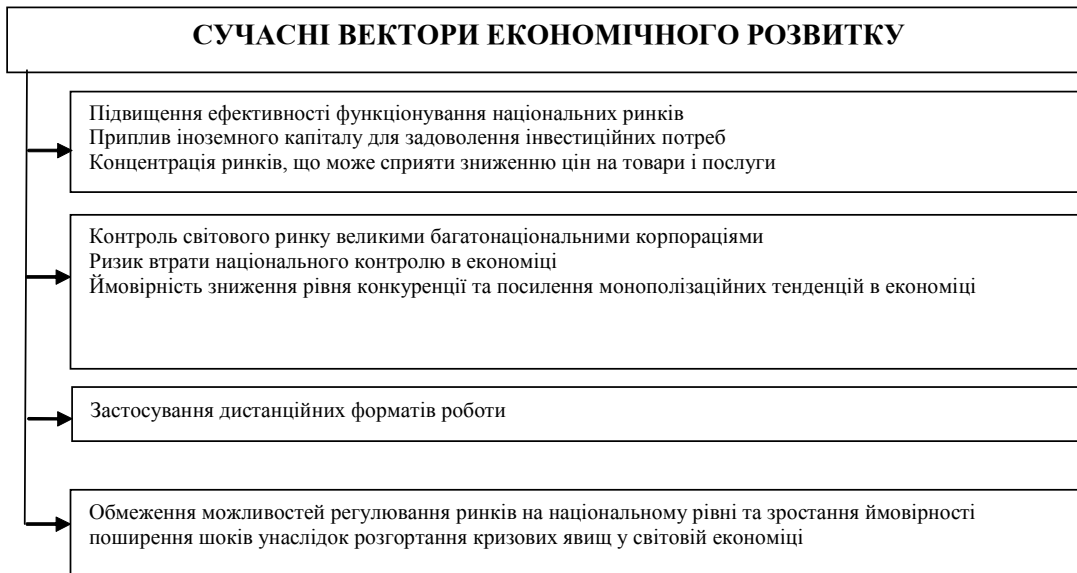

Рис. 1. Сучасні вектори економічного розвитку

Джерело: складено авторкою на основі власних досліджень та узагальнень.

ної нестабільності. Вчений обґрунтовує положення про те, що такі особливості можуть бути притаманними й іншим країнам, що застосовують режим інфляційного таргетування. Науковець визначає основні напрями державної політики, що покликана активізувати кредитну підтримку економіки. Цілком очевидно, що повоєнна модернізація і подальший розвиток України потребуватимуть безпрецедентної за своїми масштабами кредитної підтримки [2].

Глибоко аналізують наслідки суперечливої політики Національного банку України І. Манцуров, А. Барвінок та І. Столетова. Вчені вказують на те, що доволі безпрецедентні регулятивні дії НБУ протягом 2022—2024 рр. потребують докорінного перегляду. Автори розкривають причини й наслідки не завжди ефективної політики регулятора і пропонують важливі концептуальні ідеї, спрямовані на вдосконалення монетарного впливу на економічну динаміку. Відповідно до сформульованих дослідниками висновків, в Україні слід створити механізм кредитного моніторингу, діяльність якого має бути спрямована на оцінювання обґрунтованості рівнів банківських ставок, що використовуються в тих країнах, де центральні банки демонструють успішні результати роботи [3].

А. Гриценко на системних засадах досліджує питання про те, що країни, які здійснили економічний прорив та долучилися до числа держав з високими середньодушовими доходами, спиралися на формування виробництва у своїх країнах. Дослідник називає таку модель економічного розвитку "національно укоріненим розвитком". Вчений аналізує зміст "національно укоріненого розвитку" як основи економічної стійкості. На думку А. Гриценка, розвиток української економіки в умовах воєнного стану вимагає чіткої державної стратегії, за якої успіх залежить від системності державної економічної політики та її спрямованості на конкретні показники якісних перетворень [4].

Розкриває передумови та основні детермінанти впровадження в Україні державного стратегічного управління В. Гуменюк. Автор аналізує спроби законодав-

чого врегулювання стратегічного управління в Україні та перешкоди щодо їхнього здійснення [5]. Цікавий спектр проблем аналізує Т. Боднарчук. Дослідниця узагальнює результати впливу європейської інтеграції на повосенну економічну відбудову країн Західної Європи, напрями захисту національних інтересів, а також перспективи подолання фінансово-економічної залежності від зовнішньої допомоги. Авторка визначає, що інтеграційні процеси були відповіддю західноєвропейських урядів на повоєнні загрози та суперечності [6].

Водночас проблематика аналізу напрямів впливу держави на активізацію розвитку економіки потребує подальших наукових досліджень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є аналіз напрямів реалізації державної політики у контексті забезпечення економічного зростання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Стратегія повоєнного відновлення та модернізації економіки України має ґрунтуватися на орієнтації як на входження до європейського простору на основі можливостей та перспектив, так і на подоланні периферійності в економічній діяльності. Перспективним є те, що Україна зберігає окремі високотехнологічні види та напрями діяльності, володіє ресурсним та науковим потенціалом. Ідеться перш за все про розробки, спрямовані на глибоку переробку сировини й налагодження виробництва високотехнологічної продукції в Україні [7; 8].

Розвиток економіки неможливий без активної державної політики. Найбільш нагальним проблемним питанням розвитку економіки України є втрата її трудового та виробничого потенціалу в умовах повномасштабного вторгнення країни-агресора. У той же час нагальним питанням є утримання макроекономічної стабільності. Саме тому пріоритетними напрямами державної економічної політики мають бути відродження та модернізація виробничого потенціалу економіки та створен-

ня робочих місць, а також реалізація заходів, спрямованих на збереження макроекономічної стабілізації [2; 3; 7].

Сучасні вектори економічного розвитку у систематизованому вигляді наведені на рис. 1. Необхідно звернути увагу на те, що розвиток економіки має ґрунтуватися на засадах інноваційності, стійкості та конкурентоспроможності. Досвід ЄС у реформуванні економіки може сприяти адаптації України до вимог застосування передових технологічних рішень, підвищити ефективність виробництва та знизити негативний вплив на довкілля. Завдяки інтеграції українських підприємств до міжнародних ланцюгів постачання та використанню стандартів Європейського Союзу українська економіка зможе підвищити свою продуктивність і відповідати міжнародним стандартам. Такі чинники сприятимуть активізації експорту, залученню інвестицій та створенню нових робочих місць, що є засадничими елементами економічного зростання і підвищення рівня життя домашніх господарств. Створення робочих місць дозволить зберегти заощадження домашніх господарств та трудовий потенціал економіки. За нинішніх умов такі заощадження більшою мірою скорочуються через втрату робочих місць та пов'язаного з цим падіння реальних доходів. Саме тому формування пропозиції робочих місць відкриє можливості для підтримання рівня поточних доходів домашніх господарств і запобігатиме скороченню їхніх заощаджень [8; 9].

Досвід повоєнної модернізації низки країн дає змогу стверджувати про те, що ігнорування проблеми цілеспрямованого створення робочих місць обумовило довгострокову стагнацію виробництва та виникнення хронічного безробіття. Очевидно, що слід не допустити перспективи того, щоб Україна перетворилася на постачальника трудових ресурсів іншим країнам. Відсутність активної державної політики стала на заваді відновленню України після кризи 2014—2015 рр. Унаслідок цього наша країна збільшила своє відставання у розвитку від країн Центральної та Східної Європи, падіння заощаджень та інвестицій досягло рекордно високих показників, зросли трудова міграція та безробіття, поглибилася деіндустріалізація економіки [8; 9; 10].

Конкретні напрями галузевої політики доцільно зосередити на розвиткові військово-промислового комплексу і технологій подвійного призначення, ефективно використовувати природних ресурсів, видобувати та переробці вуглеводнів. Держава володіє широким арсеналом інструментарію реалізації економічної політики, спроможних стимулювати створення нових робочих місць та генерування мультиплікативний ефект в економіці. Доцільно активно використовувати державні інвестиції у нові робочі місця в пріоритетні види діяльності, стимулювати державно-приватне партнерство, застосовувати різні форми державної допомоги суб'єктам підприємництва, використовувати механізм державних гарантій за кредитами та компенсацію кредитних відсоткових ставок, практикувати державне замовлення на закупівлю товарів та послуг, активно стимулювати імпортозаміщення та локалізацію виробництва, сприяти розв'язанню проблемних аспектів логістики, транспортної інфраструктури та енергопостачання [7; 8; 9; 10].

Вимоги воєнного стану потребують активної промислової політики. Очевидно, що витрачання валютних ресурсів на озброєння та воєнна допомога від міжнародних партнерів поступово скорочуватимуться. Розвиток військово-промислового комплексу та виробництва товарів подвійного призначення має бути головним пріоритетом промислової політики. Відновлення та модернізація промислових об'єктів є одним з найважливіших національних пріоритетів. Великі промислові підприємства здатні не лише пропонувати значну кількість робочих місць, але й генерувати попит на супутні послуги, що підтримує підприємницьку ініціативу суб'єктів малого підприємництва. Відродження та модернізація національної промисловості мають відбуватися на засадах її докорінного технологічного оновлення. Водночас лише ринкові стимули не завжди діють у високотехнологічних сферах, до того ж в умовах перманентних воєнних ризиків. Для широкомасштабного інноваційного процесу потрібна відповідна державна політика стимулювання інновацій. Вкрай потрібно забезпечити підвищення ефективності використання природно-ресурсного потенціалу, формування виробництв з високим ступенем переробки як корисних копалин, так й сільськогосподарської продукції можуть сприяти не тільки якісним зрушенням у структурі економіки, підвищенню рівня її технологічного розвитку, але й прискорити формування потужних виробничих кластерів зі значним числом робочих місць, що дасть змогу вирішити проблему зайнятості населення [8; 9; 10].

На думку багатьох вчених, експертів та представників бізнес-спільноти, якраз найбільш перспективними галузями української економіки, що спроможні забезпечити потужний економічний ефект технологічної модернізації, є атомна енергетика, титанове, літієве та алюмінієве виробництво, чорна металургія, важке машинобудування, фармацевтична промисловість та виробництво медичної техніки, новітні нафтохімічні виробництва з виготовлення органічних продуктів, виробництво синтетичних рідких видів палива, аграрна селекція та генетика [7; 9; 10].

Вкрай важливим завданням національного масштабу є відновлення промислової бази для забезпечення потреб цивільного населення та збройних сил України. Саме тому слід якнайповніше реалізувати внутрішній потенціал промислового розвитку, зокрема, у галузях, де наша країна має достатній ресурсний, виробничий та науково-кадровий потенціал. Модернізація й розвиток зазначених виробництв на високотехнологічних засадах, з одного боку, спроможні забезпечити виробництво продукції з високою часткою доданої вартості, а з іншого — можуть відкрити шлях до інтеграції у глобальні виробничі ланцюги на основі використання власних ресурсів. Налагодження повного циклу виробництва, наприклад, продукції з титану та алюмінію є вкрай важливим для низки галузей, серед яких аерокосмічна промисловість, військово-промисловий комплекс, машинобудування, будівельна галузь, медична сфера та цілий ряд інших [8; 9; 10].

Енергетична безпека української економіки є питанням національної ваги і має розв'язуватися за активної участі держави. Актуальними напрямами при цьому є збільшення видобутку власної вуглецевої сировини,

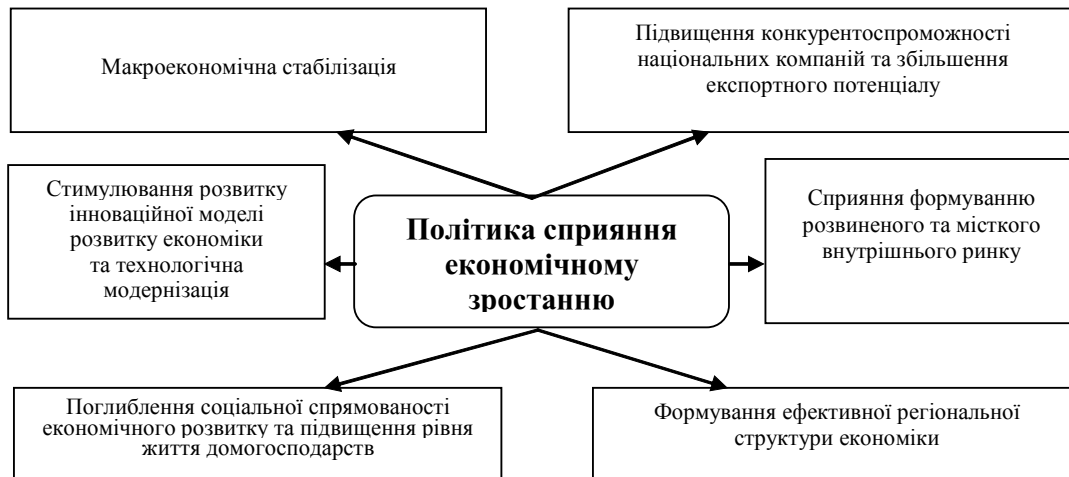

Рис. 2. Напрями реалізації політики сприяння економічному зростанню

Джерело: складено авторкою на основі власних досліджень та узагальнень.

будівництво підприємств з переробки вуглеводнів, розвиток логістичної інфраструктури постачання енергоносіїв. Початок повномасштабної агресії докорінним чином змінив формат транспортування українського експорту, що й зараз вимагає перебудови транспортної інфраструктури під потреби максимального задоволення експортного потенціалу української економіки, а також відповідати потребам оборонного комплексу. Спрощення процедур проходження митного контролю також можна віднести до заходів, що сприяють збільшенню експортних операцій [8; 10].

Аграрному секторові України притаманний великий потенціал для розвитку, що є доконаним фактом. Водночас підвищення ступеня та глибини переробки аграрної сировини - це найважливіший напрям його стратегічної модернізації. Підприємства аграрного сектору є достатньо конкурентоспроможними виробниками і могли б самостійно розширювати свій виробничий потенціал, здійснюючи інвестиції в переробні потужності. Однак звуження ринків збуту та висока ціна кредитних ресурсів суттєвим чином обмежує можливості аграрних підприємств [1; 10].

Також варто звернути увагу на те, що інституційна зрілість є важливим компонентом конкурентоспроможної економіки. Верховенство права, мінімізація корупції та захист прав власності розширюють можливості широкомасштабного залучення інвестицій. Саме тому інституційні перетворення в Україні слід поглиблювати. Водночас важливими є й структурні заходи, що включають інструменти стимулювання процесів імпортозаміщення і локалізації виробництва, а також державні ініціативи щодо розвитку логістики та транспортних шляхів. Вказані заходи дозволяють посилити фундаментальну стійкість економіки до різноманітних шоків [8; 9; 10].

Стратегія структурної перебудови економіки України повинна базуватися на активній цілеспрямованій державній політиці створення робочих місць і охоплювати такі напрями, як локалізація та імпортозаміщення, виробництво озброєнь та воєнна конверсія промисловості, енергетична безпека, логістика та транспортна інфраструктура, фінансова санація та реструктуризація підприємств стратегічного значення. Започаткування

нових виробництв дозволить ефективно "прив'язувати" грошову масу до створеної доданої вартості та генерувати супутні податкові надходження. Підвищення обігу грошей в економіці та збільшення конкурентоспроможних виробництв дозволить мінімізувати ризики інфляції. Натомість створення робочих місць також слугуватиме стимулом для повернення в Україну мігрантів [7; 8; 10]. Вкрай низькі темпи економічного зростання містять ризики недосягнення цілого ряду важливих індикаторів, серед яких зменшення надмірного співвідношення державного боргу до ВВП, що генерує загрозу макроекономічній стабільності (рис. 2).

Збалансований розвиток структури економіки України потребує системного підходу, що включає певні напрями вдосконалення структурної трансформації. Актуальним питанням є розроблення і впровадження комплексної стратегії модернізації економіки, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності виробництв з високим ступенем обробки продукції та значною часткою доданої вартості. Глибинні структурні трансформації покликані забезпечити зміни інституцій, які впливають на функціонування ринків і здатність підприємств виходити на ці ринки. Незважаючи на низку здійснених перетворень щодо досягнення певної макроекономічної стабільності, економіка України залишається у нестабільному стані. Однією з головних проблем є вкрай низький рівень використання потенціалу зростання економіки [8; 10].

ВИСНОВКИ

Реалізація дієвої економічної політики в Україні в умовах невизначеності, високих фінансових ризиків, спричинених перш за все воєнними діями, має слугувати закріпленню макроекономічної стабілізації. Таким чином, виважена та вмотивована економічна політика разом з активізацією внутрішніх чинників економічного зростання в країні сприятимуть перемозі України та дозволять виконати всі вимоги вступу до Європейського Союзу. Важливими інструментами досягнення цільових орієнтирів підвищення рівня та обґрунтованості державної економічної політики мають стати створення оптимальних траєкторій активного використання

Україною регулятивного інструментарію в умовах глобальної нестабільності. Такі завдання потребують зусиль щодо дотримання вимог до збалансованості державного бюджету, підвищення рівня зайнятості населення, покращення інвестиційного клімату при реалізації завдань післявоєнної модернізації. Саме тому означений комплекс проблем має стати предметом подальшого наукового аналізу.

Література:

1. Геєць В. Суперечності та перспективи економічного зростання на інноваційній основі в Україні. Економіка України. 2024. № 11. С. 3—28. doi.org/10.15407/economyukr.2024.11.003

2. Бублик Є. Монетарна політика і кредитна підтримка економіки в умовах війни та глобальної нестабільності. Економіка України. 2024. № 10. С. 27—44. doi.org/10.15407/economyukr.2024.10.027

3. Mantsurov I., Barvinok A., Stolietova I. Regulatory policy of the National Bank of Ukraine: problems and ways to improve. Economy of Ukraine. 2024. № 9. С. 3—20. doi.org/10.15407/economyukr.2024.09.003

4. Гриценко А. А. Механізми забезпечення економічної стійкості та безпеки на засадах національної укріпленості економічного розвитку. Економічна теорія. 2024. № 3. С. 5—23. doi.org/10.15407/etet2024.03.005

5. Гуменюк В. В. Стратегічне планування як спосіб здійснення державного управління. Економічна теорія. 2023. № 4. С. 45—71. doi.org/10.15407/etet2023.04.049

6. Боднарчук Т. Л. Інтеграційні процеси в системі захисту національних економічних інтересів країн Західної Європи у повоєнний період. Історія народного господарства та економічної думки. 2023. № 56. С. 24—43. doi.org/10.15407/ingedu2023.56.024

7. Держава і ринок в економічному розвитку та у повоєнному відновленні: зарубіжний досвід: колективна монографія; за ред. В. В. Небрат. Київ: Ін-т екон. та прогнозув. НАН України, 2024. 416 с.

8. Стратегічне планування повоєнного промислового розвитку: нові детермінанти та імперативи: колективна монографія; за ред. Л. В. Дейнеко. Київ: Ін-т екон. та прогнозув. НАН України, 2024. 164 с.

9. Розвиток титанової та алюмінієвої промисловості України на інноваційній основі: перспективи та обмеження: колективна монографія; за ред. В. В. Венгера. Київ: Ін-т екон. та прогнозув. НАН України, 2024. 286 с.

10. Від кризи до зростання: уроки ЄС для промислового відновлення України: колективна монографія; за ред. В. А. Омеляненка. Київ: Ін-т екон. пром-сті НАН України, 2024. 198 с.

References:

1. Heiets, V. (2024), "Contradictions and prospects of innovation-driven economic growth in Ukraine", Ekonomika Ukrainy, vol. 11, pp. 3—28. doi.org/10.15407/economyukr.2024.11.003

2. Bublik, Ye. (2024), "Monetary policy and credit support of the economy in conditions of war and global instability", Ekonomika Ukrainy, vol. 10, pp. 27—44. doi.org/10.15407/economyukr.2024.10.027

3. Mantsurov, I., Barvinok, A. and Stolietova, I. (2024), "Regulatory policy of the National Bank of Ukraine:

problems and ways to improve", Economy of Ukraine, vol. 9, pp. 3—20. doi.org/10.15407/economyukr.2024.09.003

4. Hrytsenko, A.A. (2024), "Mechanisms for ensuring economic stability and security on the basis of national rootedness of economic development", Ekonomichna teoriia, vol. 3, pp. 5—23. doi.org/10.15407/etet2024.03.005

5. Humeniuk, V.V. (2023), "Strategic planning as a way of public administration", Ekonomichna teoriia, vol. 4, pp. 45—71. doi.org/10.15407/etet2023.04.049

6. Bodnarchuk, T.L. (2023), "Integration in the system of protection of the Western European countries national economic interests in the post-war period", Istoriiia narodnoho hospodarstva ta ekonomichnoi dumky, vol. 56, pp. 24—43. doi.org/10.15407/ingedu2023.56.024

7. Nebrat, V.V. (2024), Derzhava i rynek v ekonomichnomu rozvytku ta u povoiennomu vidnovlenni: zarubizhnyj dosvid [State and Market in Economic Development and Post-War Recovery: Foreign Experience], In-t ekon. ta prognosuv. NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine.

8. Dejnego, L.V. (2024), Stratehichne planuvannia povoiennoho promyslovoho rozvytku: novi determinanty ta imperatyvy [Strategic Planning of Post-War Industrial Development: New Determinants and Imperatives], In-t ekon. ta prognosuv. NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine.

9. Venher, V.V. (2024), Rozvytok tytanovoi ta aliuminiievoi promyslovosti Ukrainy na innovatsijnij osnovi: perspektyvy ta obmezhenia [Development of Ukraine's Titanium and Aluminum Industries on an Innovation Basis: Prospects and Limitations], In-t ekon. ta prognosuv. NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine.

10. Omel'ianenko V.A. (2024), Vid kryzy do zrostannia: uroky YeS dlia promyslovoho vidnovlennia Ukrainy [From Crisis to Growth: EU Lessons for Ukraine's Industrial Recovery], In-t ekon. prom-sti NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine. *Стаття надійшла до редакції 24.12.2024 р.*

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663